

Marina Vujčić

365 rečenica

1.

Svakakve nesuvisle ideje padaju ti na pamet kad patiš od viška misli, pa tako, na primjer, i ova da tijekom jedne godine, u posebnom dokumentu otvorenom samo za tu svrhu, svaki dan, što god bilo i što god ti se događalo, napišeš tek jednu jedinu rečenicu – ni manje ni više od toga.

2.

Ako živiš na način da dan bez napisane rečenice smatraš izgubljenim, ili makar polovičnim, onda ta jedna rečenica dnevno može cijelu jednu godinu, dan po dan, učiniti smislenom.

3.

Među tristo šezdeset i pet rečenica možda se nađe i ona prava, jedina, najvažnija, ona oko koje ostale tristo šezdeset i četiri samo statiraju, ali ako takve rečenice i ne bude, ostatak će pisani trag jedne neobično rečenične godine kakvu nikad ranije nisi proživjela.

4.

Jezik je jedino svakodnevno čudo u koje ti je nužno vjerovati, pored samog života, koji ti je svakodnevno čudo samo dok traje, za razliku od jezika, koji ostaje živjeti s drugima

i onda kad tvoj život završi, što znači da će te ova, kao i sve druge tvoje rečenice koje si spasila zapisivanjem, nadživjeti.

5.

Pet dana ti je bilo dovoljno da uvjeriš sebe da ovaj eksperiment ima smisla, a sad ti ostaje tek zapisati svaki dan jednu misao koja je, za razliku od svih onih drugih koje si također pomislila, ali su na tome i ostale, spašena, koliko god nevažna bila.

6.

Možeš pisati o svijetu u kojem živiš, ali sad ga biraš prešutjeti jer on ionako iskače odasvud i svima, a usto je ružan, nepravedan, prljav i zao, pa ćeš mu barem ovdje oduzeti moć da te kontaminira i rastužuje – i do kraja godine barem ga ovdje nećeš spomenuti.

7.

Siječanj je, ali to je sad toliko nebitno jer ova je rečenica mogla biti ista i s nekim drugim mjesecom na početku, i sad kad si to shvatila, misliš kako je zapravo lako naći sklonište u kojem je nevažno koji je dan, koje godišnje doba, koliko je sati i koliko je bilo čega preostalo u danu, u godini, u životu koji ti je dodijeljen i koliko su dragocjeni baš takvi trenuci u kojima se ništa ne mjeri i ne računa količinama i vremenom, nego samo biranim riječima.

8.

U današnjem krupnom planu imaš svoj dom, to mjesto na kojem živiš i koje ti donosi mir, onaj koji bi najradije napisala velikim početnim slovom da bi dubina tog Mira bila točnije imenovana, i sad kad je to rečeno, osjećaš koliki je privilegij imati to jedno svoje mjesto na svijetu koje možeš nazivati domom nakon što si tijekom života promijenila mnoga staništa i boravišta koje nisi mogla tako zvati.

9.

Možda ti samo treba leksikon svega onoga za što se možeš uhvatiti da ne potoneš u besmisao i površnost, jer iako nikad nisi osjećala potpuni besmisao, ipak ga se plašiš, bojiš se da bi te mogao zaskočiti na prepad ne budeš li podsjećala sebe na sve one male ali moćne vrijednosti koje te od njega spašavaju, pa ih sričeš i slovkaš dok se ne pretvore u melodiju jezika koja bi taj prijeteći besmisao, barem tebi, mogla nadglasati.

10.

Pišeš, hodaš, čitaš, uzgajaš povrće u svome vrtu, kuhaš svoje zdrave obroke i znaš da je svejedno hoće li išta od toga biti zabilježeno, ali opet imaš potrebu ostavljati trag, kao da ti je povjeren zadatak da sebi ispišeš manifest jednog sasvim običnog postojanja ne bi li se uvjerila da se i takvom postojanju može udahnuti novi smisao ako ga se zapiše.

11.

Pitaš se zašto pišeš u drugom licu, zašto se obraćaš toj osobi koja piše umjesto da je pustiš da progovori iz svoje kože, ali odlučuješ ipak zadržati taj glas jer je to možda glas koji nisi ranije čula iako je tvoj, jer je to možda prilika da se izvana vidiš – ne onako kako te vide drugi, nego onako kako bi ti sebe vidjela kad bi malo nježnije pripazila na sebe.

12.

Sjećaš se kako si u djetinjstvu prešućivala sadržaj svoje glave kao da skrivaš neku mračnu tajnu, sjećaš se čak i kako si se pitala hoćeš li se sjećati tog djetinjeg otkrivanja mišljenja, hoće li ta početna točka prave tebe preživjeti odrastanje, i sad ti je dirljivo što je preživjela i što je pretvaraš u ovu rečenicu koja ništa ne dokazuje, nego samo nježno ziba jednu uspomenu iz koje se formirala osoba koja sada ovo piše.

13.

Dok pišeš svoju jednu rečenicu dnevno, prolazi ti kroz glavu što si sve mogla raditi umjesto toga, ali ništa drugo nije ti dovoljno duhovito, dovoljno korisno, dovoljno zanimljivo, dovoljno ludo ili dovoljno ljubavno da te od toga odvрати.

14.

Mogla bi, recimo, odlučiti da ćeš jedan mjesec ili tjedan pisati isključivo kratke rečenice jer znaš da se i sa svega nekoliko riječi puno može reći, pa i kratkim rečenicama želiš dati priliku, ali jezikom književnosti ne možeš donositi odluke jer on je živ organizam, on je životinja koja ima svoje nagone koje nikad nisi uspjela prevariti.

15.

Danas misliš na riječ *melankolija*, jednu od dražih na materinjem jeziku, ali to je slučaj kad ne voliš riječ samo zato što lijepo zvuči nego i zbog njezina značenja, zbog stanja koje opisuje, a to je jedno od onih stanja koje se ne smatra ugodnim, ali kad mu se prepustiš, otkriješ u njemu posebnu vrstu raskoši kakvu ti ne mogu dati ni tuga, ni

ljubav, ni ushit bilo koje vrste jer u melankoliji leži neki pamučasti potencijal iz kojeg si nehotice formatirala najvažniji dio sebe, onaj iz kojeg nastaju i ove i sve druge tvoje rečenice.

16.

Pustila si neku glazbu, ali zaustavila si je već nakon što je popularni kantautor otpjevao dvije strofe, ne zato što nešto nije u redu s pjesmom ili izvođačem, nego zato što ti sve češće smeta svaki zvuk koji nije tišina i sad se zamišljaš u nekoj situaciji u kojoj te netko pita kakvu glazbu slušaš, a ti odgovaraš kako ti je tišina omiljena glazba pa vjeruješ kako će taj netko tvoj odgovor vjerojatno smatrati duhovitim iako, što se tebe tiče, ne može biti ozbiljniji ni točniji.

17.

Čitaš knjigu koja ti se sviđa, u kojoj svako malo samoljepivim označivačem u boji označiš neku rečenicu kojoj se jednom želiš vratiti, i misliš kako si sretnica što si u djetinjstvu tako temeljito zavoljela knjige, što si odrastala u vrijeme u kojem razonode nisu bile digitalne i površne, i što si cijeli taj svijet koji sadrži tisuće svjetova koji nisu tvoji, ali te ponesu kao da jesu, vukla kroz život kao najvažniju imovinu pa si ga, evo, dovukla i u svoje zrelo doba, u kojem se još uvijek tuđoj prozi raduješ kao da je tvoja.

18.

Nedostaje ti ljubav, ali uvjeravaš se kako je bolje da ti nedostaje nešto što si imala nego nešto što bi ti nedostajalo i oduvijek i zauvijek.

19.

Pronašla si u bilješkama rečenicu iz romana onog mladog vijetnamskog američkog pisca koji se kune da nas ljudima čini točka u rečenici, ona nam dopušta da stanemo da bismo nastavili dalje, i danas, posebno danas, to ti odjekuje kao divna, pametna i točna i moćna misao, ne samo u tekstu nego i u životu općenito, jer bez točke nema iznova, nema predaha, nema nastavaka ni završetaka, nema bilo koje male smrti koja otvara mjesto nekom još nepoznatom životu, i sad si, puno više nego kad si je prvi put pročitala, opčinjena tom mišlju koja je u originalu svrstana u dvije rečenice o kojima misliš dok pišeš svoju jednu na koju ćeš uskoro staviti tu točku koja ovdje više nije samo interpunkcijski znak, nego subjekt, a možda i moto cijele ove rečenične godine u kojoj ćeš svaki dan upisati najmanje jednu točku.

20.

Slušala si neku radijsku emisiju u kojoj se spominjala ljubav prema sebi, a to te navelo na preispitivanje ljubavi prema sebi samoj i ljubavi drugih prema sebi samima općenito pa si zaključila da se to možda samo krivo zove jer vuče na sebeljublje, s kojim je lako pretjerati, a tebi se čini da je umjesto te na sve strane reklamirane ljubavi prema sebi puno važnije i sasvim dovoljno tek imati razumijevanja za sebe i biti prema sebi nježan na isti način na koji bismo bili nježni prema bilo kome tko nam je drag.

21.

Raspoloženje ti je danas u molu – ta ti je riječ prvo prošla kroz glavu kad si se zapitala kako si, a budući da riječi ponekad koristiš samovoljno, pogotovo kad se razbacuješ metaforama, zavirila si u rječnik da se uvjeriš da *mol* znači "glazbeni rod", osim što znači i "izgrađeno mjesto za pristajanje i vez brodova", ali znači i "oslić" u tvome zavičaju, no zahvaljujući rječniku saznala si da je *mol* i simbol za količinu tvari koja sadrži onoliko elementarnih jedinica koliko ima atoma u 0,012 kilograma ugljika – a to

te iznenadilo onako kako bi iznenadilo svakoga tko umišlja da do zadnje riječi poznaje rječnik svoga jezika.

22.

Dosta si svjetova izmislila izbjegavajući svoj, ali su i ti izmišljeni onda postali tvoji.

23.

Nitko ne zna za ovu tvoju dnevnu rečeničnu dozu, nikome je nisi povjerila, a s njom shvaćaš da dugo nisi imala nikakvu tajnu, da si zaboravila koliko je dobro imati tajne jer to znači da ti se nešto uzbudljivo događa u životu, a budući da nemaš ništa uzbudljivije od ove bilježnice, i dalje ćeš je skrivati kao da skrivaš ljubavnika ili neku besramno skupu stvar koju si kupila iako se bez nje moglo.

24.

Znaš, točno se sjećaš: zaljubila si se u jezik kad si imala sedam godina, u trenutku kad si razmislila o značenju riječi *život* i ostala zatečena shvativši koliko jezik ima moć ako ta mala, jedna jedina riječ od pet slova, obuhvaća sve što ćeš ikad doživjeti.

25.

Zapalila si vatru u peći, zaželjela si se tog ugođaja koji inače štediš da ti se ne potroši, da ti ne postane nešto što se podrazumijeva, jer znaš već da se čovjek olako navikne na mnoge stvari koje ne bi trebao uzimati zdravo za gotovo – i onda ti je taj ugođaj,

plamen u okviru peći koji se satima može promatrati kao najuzbudljiviji televizijski program, potrajao cijelu večer i unio ti u dan onu razliku za kakvom čezneš u danima u kojima nema vatre, ni doslovno ni metaforički.

26.

Voliš kad kuća zviždi od vjetra, kad se flora okolo ljulja i pleše kao da priroda ima neku svoju obljetnicu, feštu na koju nisi pozvana, ali ti je dopušteno da u nju viriš iza stakala na svojim prozorima, kao običan ljudski sisavac koji je taj privilegij zaslužio time što se odlučio na život u prirodi, pa sad ima priliku gledati kako krošnje mijenjaju frizure pod naletima bure.

27.

U posljednje vrijeme primjećuješ kod sebe simpatiju prema takozvanim banalnim stvarima kao književnom materijalu, pa i materijalu za ozbiljne razgovore, jer zašto bismo se pravili da u našim životima ne postoje događaji poput rezanja noktiju, iznošenja smeća, brisanja prašine ili pranja prozorskih stakala, ribanja WC školjke, zamjene role toaletnog papira, prostiranja opranog rublja, nabave i stajanja u redu na blagajni; pa zar i to nije život, zar i to nije naše koliko i sve one "velike" teme koje vučemo u prvi plan ne bismo li zataškali stvari koje nas, zapravo, održavaju na životu i opslužuju ga.

28.

Tvrdoглаva si za poludit, namjerno nećeš napisati "za poludjeti" jer se to tako ne kaže i jer takav govor ne smije robovati pravopisu, ali da, tvrdoглаva si iako ćeš to radije nazvati upornošću, i koliko god te ta osobina, ta bikovska karakteristika, znala izvući iz nezavidnih situacija u životu, uvijek ti malo ide na živce kad ne znaš odustati – recimo,

sad, kad se pri kraju prvog mjeseca ove godine koju si olako proglasila rečeničnom pitaš koliko to uopće ima smisla, ali dovoljno se dobro poznaješ da znaš da nećeš odustati i da je ta jedna rečenica dnevno tebi sad pitanje života ili smrti, inata kojemu, na nesreću, a možda i na sreću, jednostavno nema lijeka.

29.

"Pomalo", kaže ti susjed kojeg si srela u šetnji, a ti odmah u sebi tu riječ proglašavaš riječju dana, tjedna, možda čak i cijelog mjeseca, jer tako je meka i dobroćudna i prijateljski raspoložena prema tebi i svima; ona je zapravo cijeli jedan način života koji bi trebalo usvojiti i primjenjivati u svemu što radimo, moto jednog u svemu umjerenog postojanja u kojem bi se onda sve moglo pomalo i po malo i sve bi onda u njemu bilo neveliko, ali sve u pravo vrijeme i sasvim dovoljno da ničega ne nedostaje.

30.

Posljednjih dana odgovara ti poezija, posežeš za zbirkama koje imaš u svojoj biblioteci i otvaraš stranice nasumce, kao da gataš, kao da će u pjesmi koju otvoriš biti neki odgovor na pitanje koje nije ni postavljeno, odgovor koji se dogodio prije nego što si se dospjela išta zapitati, i onda doista bude tako, zbog nekog stiha misao ti ode stranputicom koju nisi očekivala, ali si baš tim putem morala biti odvedena da se opet uvjeriš koliko je dobro da poeziju pišu drugi, ne ti, nikako ne ti, tvoje je da je čitaš i ponekad o njoj govoriš i pišeš, ovako kao sad.

31.

U životu nisi izgovorila puno laži, a i one koje jesi uglavnom su bile u korist osobe kojoj si nešto slagala, ali kad bi htjela napraviti životnu bilancu svog laganja, sigurno bi došla

do toga da je laž koju si najviše puta izgovorila ona da si dobro kad bi te netko pitao kako si.

32.

Kad si se probudila, bio je još mrak, ali nemaš ništa protiv tog jutarnjeg zimskog mraka, u njemu je potencijal kojeg nema u jutrima u kojima te svjetlo dana odmah tjera na neku akciju, na pokret i sudjelovanje, i sad kad o tome misliš, uopće te ne čude svi oni upropašteni filmovi izvađeni iz fotoaparata na svjetlu umjesto u tamnoj komori.

33.

Čak i kad nemaš misao vrijednu zapisivanja, kad nemaš ništa *pametno* reći, i to se može zapisati, i od toga se, riječ po riječ, može formirati rečenica.

34.

Nadaš se da nitko neće pomisliti da ikoga išta poučavaš jer većinu vremena misliš da zapravo nemaš pojma ni o čemu, da cijelo vrijeme otkad postojiš, učiš – učiš o svijetu, o ljudima, o miševima, o knjigama, o mačkama, o hrani, o sebi, o preživljavanju svake vrste, pa i ovo što sad radiš samo je još jedna varijanta tog beskrajnog školovanja koje u mnogim situacijama samo sebe demantira jer se nešto što si jučer pouzdano znala već sutradan pokaže promašenim ili barem upitnim.

35.

Ima neka tajna veza između tebe i namirnica zbog koje uopće ne razumiješ koncept recepta jer čim vidiš neku namirnicu, čim je uzmeš u ruke, bilo to meso, ili riba, ili povrće, ili žitarice, ili grahorice, jednostavno znaš što s njom treba da bi postala obrok, i to ukusan obrok, i znaš da to nema veze ni s kakvim šegrtovanjem u bilo čijoj kuhinji jer tako je bilo oduvijek, već kao dijete baratala si tom vještinom suvereno i već tada si znala da je to jedini tvoj talent u koji nikad ni na trenutak nisi posumnjala.

36.

Onako kako se može kvalitetno šutjeti s nekom osobom – što je izuzetno rijetko – tako se može kvalitetno šutjeti i sa svojom bilježnicom za rečenice.

37.

Znaš da uvijek postoji pravi trenutak za sve, i to je jednostavno neoborivo ako povjeruješ u osjećaj da je nešto sazrelo da se učini, izrekne, pomakne, promijeni, dogodi baš tada, jedino tada ili nikad, ili da se dogodi u neko drugo, potpuno promašeno vrijeme ako propustiš taj trenutak – jer čak i za pogreške postoji pravo vrijeme i jednostavno nije pametno baš u njemu ne pogriješiti.

38.

Povremeno baciš oko na svoju prošlost, na sve svoje živote prije ovog koji sada živiš, i svaki put te zapanji koliko se života može proživjeti u ovom jednom jedinom pa se prestrašiš da bi te mogao zaskočiti još koji obrat koji ti nije bio ni u primisli, a kamoli u planu, ali onda ta bojazan preraste u znatiželju kakav bi to obrat i kakav život mogao biti umjesto ovog koji ti se sviđa – ali sviđali su ti se i neki prethodni koji su se kasnije preobratali, najčešće nabolje.

39.

Rođena si u analognom svijetu i rado ga se sjećaš, ali gotovo grešno voliš sve naprave i mogućnosti digitalnog doba – vjeruješ da pametnom telefonu zbilja pristaje taj pridjev, ništa više ne pišeš rukom jer obožavaš tipkovnice i mogućnost da otipkani tekst kasnije dorađuješ i mijenjaš, zahvalna si na svim kanalima komunikacije koji ti omogućuju prisutnost i tamo gdje fizički nisi, čim se pojavi neka nova zanimljiva spravica za bilježenje i pisanje, htjela bi je imati i pitaš se, ako je svijet samo za tvog života toliko napredovao, što je još sve iza ugla što jedva čekaš i što je sve još tamo što nećeš ni doživjeti.

40.

Danas si neopisivo zahvalna na tome da posteljину ujutro možeš oprati, izvjesiti je na tiramolu i nakon nekoliko sati sušenja na zimskom suncu i buri vratiti na krevet.

41.

Danas zaključuješ da neki ljudi *nikad* ne bi smjeli umrijeti, a pogotovo ne prije nas.

42.

Iako često vidiš avione kako nadlijeću, danas si se, prvi put otkad si odrasla, sjetila kako ste u djetinjstvu mahali prema nebu kad biste vidjeli avion, i kako ste tada bili potpuno uvjereni da vas ti ljudi, gore u avionu, vide.

43.

Uvijek te iznenadi kako ti tijelo reagira na bolest, kako ti bude zahvalno što si podlegla prehladi, virusi, gripi – kao da je jedva dočekalo da mu daš priliku da se odmori od svakog nastojanja i svakog pothvata, da u krevetu napravi svoju malu pauzu od truda bilo koje vrste i nekoliko dana provede vodoravno umjesto okomito.

44.

Sve nešto misliš: ovo je jezik na kojem inače šutiš, i sad preispituješ ima li, i hoće li biti, nelagode povezane s tim da bi jednoga dana drugi mogli čitati rečenice na koje je tvoj mozak imao monopol dok nisi nesmotreno odlučila da ćeš svaki dan zapisati jednu.

45.

Poznavala si ženu čijem je mužu smetalo da ona čita, ali ona u tome nije vidjela zlostavljanje, prepričavala je to kao dokaz velike ljubavi, jer ako je *ljubomoran na knjigu*, kako bi tek bio ljubomoran na drugog muškarca, onog kojeg joj stalno traži u mobitelu, odijevanju i osmijehu, iako ga nema.

46.

Ćaskaš danas s umjetnom inteligencijom, zabavlja te mogućnost da komuniciraš s nekim tko nije živo biće, a ipak puno toga zna, ali nije ti zanimljivo pitati stvari koje ne znaš jer to si mogla i ranije na raznim pretraživačima, pa pitaš nešto komično pokušavajući zbuniti svog/ju umjetnog/u sugovornika/icu – na primjer, što misli o tome da popiješ čašu vina, a on/a ti odgovara da kao AI jezik model nema osobne emocije ni fiziološke reakcije, pa ne može formirati stvarna mišljenja ili osjećaje, ali može ti pružiti informacije o dobrobitima ili štetnosti konzumacije alkohola te savjetuje, ako si punoljetna, umjerenu konzumaciju alkohola koja može biti opuštajuće iskustvo.

47.

Ponekad potajno želiš da te netko tješi, da te obgrli brigom i ponavlja ti da će sve biti u redu.

48.

Zašto nemaš nijednu upitnu rečenicu, zašto je ovo prva i zašto na to pitanje nemaš odgovor?

49.

Razmišljaš ima li tuga doista dulji rok trajanja od radosti, ili se to možda samo tako čini jer je treba izdržati, za razliku od radosti, koju smo u stanju neopaženo proživjeti.

50.

Jednom je tebi drag pisac napisao da se ne smije otupjeti na stvarnost i ta ti se rečenica povremeno vraća u život kao opomena ili kao uputa za uporabu dana, pa počneš tragati za detaljima stvarnosti na koje si možda otupjela i onda otkriješ šal koji je na tvome prozoru dobio status zavjese, lijepu boju svojih tanjura, nered na radnom stolu koji dokazuje da nešto pišeš ili ptičicu koja pauzira od letenja na strujnom vodu ispred tvog prozora, a iza svega toga nebo, danas zubato modro, i iako nisi baš sigurna spada li nebo u tu stvarnost na koju se ne smije otupjeti, svejedno je zato što shvaćaš da još nisi otupjela jer *vidiš* i primjećuješ i osjećaš u skladu s tim, a osjećaj je ključ koji svaku otupjelost može otključati.

51.

Ne budi tako smrtno ozbiljna.

52.

Misliš o jučerašnjoj rečenici i o tome kako si uvijek željela biti malo luda, kako si nagovarala sebe da se otkačiš, da se *pustiš od kraja*, da budeš i ekscentrična ako treba, jer divila si se svima, pogotovo ženama, koje to mogu, kojima puca prsluk za to što će drugi misliti i reći, koje boli i ona i ova stvar za dojam i reputaciju, ali neka te sila uvijek vukla u sabranost i ozbiljnost, uspijevala si se tome oteti tek u intimnim trenucima udvoje, u sigurnom okruženju bez viška svjedoka, i sad se pitaš jesu li ti rijetki svjedoci tvog oslobađanja svjedočili pravoj ili neuspjeloj tebi, i koliko je drugih sabranih i ozbiljnih ljudi koje poznaješ dobro sakrilo svoj luđački potencijal.

53.

Prekasno si o svojoj majci počela razmišljati kao o ženi, pripadnici svog spola; tek sad kad je nema i kad je promatraš na fotografijama iz njezine mladosti, zapitaš se kako je njoj bilo biti žena, o čemu je maštala kao djevojčica i djevojka, o čemu se došaptavala s prijateljicama, čemu se nadala i koje joj je sve snove život oduzeo te koliko ste joj vi, njezina djeca, pobrkali račune.

54.

U sve si se uvijek bacala dokraja, izgarajući za *svoju stvar* bez obzira što to bilo – uvijek maksimum do isključivosti, uvijek potpuna predanost koja ispunjava, ali i troši, i

sad smišljaš kako uvježbati nehaj, kako izučiti nedavanje dokraja, jer puno je toga čemu si se davala nestalo kao da nije ni bilo, kao što ćeš jednom nestati i ti.

55.

Kad se u romanu koji pišeš, prije nego što kreneš dalje, vratiš onome što si napisala jučer, najčešće se pretvaraš u onu profesoricu od nekad koja je ispravljala školske zadaće i mrštila se nad rečenicama nekih učenika od kojih je puno više očekivala.

56.

Radiš popis za kupovinu, jer otkad živiš šest kilometara od najbližeg dućana, takve stvari ne prepuštaš slučaju, a na popisu limun, banane, sir, kapare, maslac, batat, leća, *mozzarella*, palenta, kvasac, *aceto balsamico*, i onda gledaš taj popis i misliš kako ti, kad sve to kupiš i doneseš kući, stvarno više ništa neće nedostajati – samo što nisi sigurna je li to dobro ili loše.

57.

Dogodi se da ujutro ustaneš pomalo teatralno: evo, ovo je tvoj novi novcati dan, možeš s njim što god želiš, ali više od svega možeš ga pretvoriti u neko moćno, produktivno iskustvo zbog kojeg ćeš ga kasnije spominjati kao dan kad si *to* ili *ono* smislila, učinila, započela ili doživjela, kao dan koji si zapamtila jer je zbilja vrijedan pamćenja i bilježenja – pa kuhaš kavu i piješ je s osjećajem da si spremna za taj spektakl koji je pred tobom i u tvojim rukama, a onda cijeli dan provedeš ne radeći ništa.

58.

Na kutiji hrane za mačke piše da je senzacija za mačke nepce, nazvali su tu marku Sensation znajući da ćemo mi koji držimo mačke željeti svojim ljubimcima priuštiti senzaciju, da će nas privući i *senzacija* i ona zadovoljna mačka na kutiji koja se oblizuje, ali mačke ne nasjedaju na marketing i nije im nikakav problem uvrijeđeno okrenuti glavu od zdjelice u koju smo im tu navodnu senzaciju istresli.

59.

Znaš da imaš ono neko mjesto u sebi na koje uvijek stigneš kad se pogubiš, ono na kojem svi zupci na zupčaniku nasjednu kako treba, pa u onome što se inače zove *duša*, a ti, nažalost, nemaš za to neko ljepše ili barem manje patetično ime, nešto škljocne i smisao oživi iako je već bio klinički mrtav, ali sad ti se nekako čini da se još nisi ni uputila tamo, od straha da si se ovaj put izgubila zauvijek.

60.

Koliko si samo vremena gubila pokušavajući stišati šum u glavi, pokušavajući ne misliti, vježbajući tehnike meditacije ne bi li na neko vrijeme ispraznila glavu, a sad se pitaš zašto, zašto prazniti glavu kad je u njoj sve.

61.

Tebi se večeras ne smračuje samo vani.

62.

Treba ti nešto novo u tebi, i o tebi: novi zanos, nova priča, novi posao, novi muškarac, nova ideja, nova mladost, nova navika, nova frizura, novi svijet u kojem ćeš se probuditi, jer danas ti se čini da je sve u tebi i o tebi strašno ostarjelo.

63.

Sad ti je već jasno da ništa neće biti jasno na kraju ove godine, da nitko osim tebe, iako si svaki dan nešto zabilježila, iz tvojih zapisa neće gotovo ništa znati o tome kako si zapravo živjela, koga si viđala, s kim si telefonski ili drukčije razgovarala, koje si knjige čitala, kako si plaćala račune, kad si se i zbog čega spuštala u grad, u koji uopće grad – ali koga bi to zapravo zanimalo, ne zanima ni tebe, nema gotovo ničega važnog u činjenicama i tebi nikad neće biti, iako te taj stav u životu koštao izostanka mnogih činjenica koje bi možda dobro izgledale u biografiji.

64.

Čistoća prostora uvijek je mala svečanost ako je znaš u to pretvoriti, a znaš – jer danas si oprala prozore i podove, obrisala prašinu, promijenila posteljinu, očistila kuhinju i frižider, na svoje mjesto stavila sve što tamo nije bilo, uglancala svjetiljke i radni stol, i onda si, na kraju dana, zapalila mirisnu svijeću i natočila čašu crnog vina da proslaviš taj sasvim obični događaj koji je tebi bio puno više od toga, i gledala si odsjaj svijeće u blistavoj staklenoj zdjeli za voće i u čašama na polici, i život ti se, barem do sljedeće prašine i nereda, činio neopisivo lijep.

65.

Potpuno si svjesna toga da si neke svoje uspomene, digitalnim jezikom rečeno, provukla kroz filtere i malo retuširala, ali ako književnost ima pravo na autofikciju, zašto je ne bi imale i uspomene.

66.

Većinu vremena ponašaš se kao da je sve, ali baš sve, u najboljem redu.

67.

Zavidiš pjesnicima, danas baš jako zavidiš pjesnicima na tome što oni smiju s jezikom, eh, da su ti njihov jezični metež i sloboda, ti bi u svoju rečenicu danas ubacila i pticu i krevet i sumnju u sve živo i neživo pogotovo, oplela bi po šutnji i govorenju podjednako, sve bi, od šake zemlje na kojoj ti raste blitva do neba koje danas nisi propisno pogledala, stalo u neku nesuđenu strofu na koju se nisi usudila steći pravo, i što sad s tim, što sad s tim kad jednostavno nisi.

68.

Ti si ovamo, u svoje selo, zapravo pobjegla, ali nije ti jasno od čega točno.

69.

Trebala bi imati više razumijevanja za sebe, za stvari koje te muče iako ne bi trebale i za one koje te ne muče, a trebale bi, za umor od iskustava koja nisi željela i žal za onima koja nikad nećeš imati, za onim što nisi poželjela iako bi možda bilo pametno da jesi i za onim što si željela previše, za današnju bezobzirnu pomisao da barem polovina svega nije pošla po planu – a bio je to dobar, nevjerojatno dobar plan.

70.

Uvjerila si se da ima živih što ostavljaju veću prazninu od mrtvih, i to baš kad su prisutni.

71.

Pitaš se kako bi pisala o ljubavi, da je imaš, bi li uopće pisala o njoj, da je imaš, ili bi u tekstu i dalje živjela kao da je nemaš – iako se zapravo brineš bi li uopće pisala da je imaš, brineš se zbog tog viška života koji bi ti se iznenada dogodio da je imaš, onog viška koji ne moraš proživljavati sad kad je nemaš.

72.

U tuđe mogućnosti uvijek si bila više zaljubljena nego u svoje.

73.

Prilično te ljuti što smo kao spol pristale na cijelu tu megalomansku industriju uljepšavanja koja zarađuje na našem dotjerivanju i *popravljanju*, na našem friziranju, šminkanju, depiliranju, lakiranju, sjenčanju, toniranju, oblikovanju, odijevanju po modi koja je uvijek iznova proglašena najnovijom za tekuću sezonu – i to je jedino zbog čega požališ što nisi muškarac pa da se lijepo samo umiješ, odjeneš u nešto što se već desetljećima nije znatno promijenilo i izađeš iz kuće takav kakav jesi, prihvatljiv u svom prirodnom obliku i svakom izdanju u svakoj dobi i svakom stanju.